

In conclusion we can say that language learning is more than the acquisition of linguistic forms. It is not only about creating new meanings but for organizing the world in a different way and creating new realities.

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ КОНЦЕПТОСФЕРИ «СІМ'Я» В АНГЛІЙСЬКИХ ТА УКРАЇНСЬКИХ ПАРЕМІЯХ

Чайківська В. І.

*магістрантка факультету філології і журналістики
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна*

Поняття «культура» – одне з найбільш вживаних у сучасній гуманітарній науці. У найширшому розумінні це те, що створено людиною, вся сукупність засобів людської діяльності, форм соціально-політичної організації суспільства, духовних процесів тощо [3, с. 7].

Фразеологічний склад мови відображає національну своєрідність історії, культури та традиційного способу життя народу – носія мови. У цьому контексті багато дослідників розглядають паремії як стійкі фрази, що втілюють народну філософію і психологію. Зокрема, Ф.І. Буслаєв визначав прислів'я «художніми творами рідного слова, що виражають побут народу, його здоровий глузд і моральні інтереси» [3, с. 4].

Теоретичні питання пареміології, історія виникнення та походження, їх функціонування та класифікація знайшли відображення у працях багатьох інших лінгвістів і мовознавців: М. Алексеєнка, М. Алефіренка, Н. Барлі, В. Бондаренка, Е. Кйонгес-Маранда, М. Кіммерле, В. Ковалю, Е. Кокаре, Г. Крейдліна, А. Крикманна, М. Куусі, Д. Лукатоса.

У багатьох випадках система цінностей, відображених в пареміях, відноситься до минулого часу, але значима в аспекті сьогодення і майбутнього, як нев'януча константа.

Концепт «сім'я» є значущим компонентом будь-якої культури, тому що він відображає найголовніші установки і ціннісні орієнтири життєвої філософії народу, а також є одним із ключових концептів для розуміння національного характеру. Відношення у сім'ї регулюються не стільки законом, скільки традиційними представленнями про те, як повинні себе поводити родичі в тих чи інших ситуаціях.

Ми розглянули найбільш вживані англійські та українські паремії, які були поділені з точки зору еквівалентності на повні еквіваленти, аналоги та безеквівалентні одиниці .

1. Повні еквіваленти часто зустрічаються у так званих інтернаціональних прислів'їв та крилатих виразах, які беруть свій початок від міфічних та біблійних джерел, при цьому переклад англійської одиниці збігається з українською. Наприклад:

- Like father , like son – який батько такий і син.
- Keep your eyes wide open before marriage , half shut afterwards – гляди в очі до шлюбної ночі , а після – примружуй.
- When a husband is deaf and a wife is blind, harmony reign in the house – коли чоловік глухий, а дружина сліпа, в оселі панує злагода [1; 5]

2. Аналоги – це відповідники за змістом, а не за буквальним перекладом. Приклади аналогів англійських та українських прислів'їв на позначення концепту «сім'я»:

<i>Англійське прислів'я</i>	<i>Буквальний переклад</i>	<i>Українське прислів'я</i>
In every family's cooking pot is one black spot.	У кожній родинній посудині є одна темна пляма.	В сім'ї не без виродка
You may choose your friends; your family is thrust upon you.	Друзів можна вибирати, але сім'ю нам нав'язують.	Батьків не вибирають.
Children are poor men's riches.	Діти – багатство бідняка.	Багатому телята, а бідному – діти.
As the old cock crows, so does the young.	Як старий півень кукурікає, так робить і молодий.	Яблуко від яблуні недалеко падає.

Англіїці та українці проповідують стоїцизм і твердість характеру в сімейних питаннях, не відходять від своїх принципів та неодмінно примиряються із недоліками своїх близьких. Більше того, вони схильні сприймати сім'ю як даність. (“In every family's cooking pot is one black spot”, “You may choose your friends; your family is thrust upon you”) [1].

Українці – нація, у якої активно виражена емоційність, британці ж – скупі на емоції. Однак ставлення до дітей відверто пом'якшує будь-які зачерствілі серця і переповнює їх ніжністю при вигляді маленьких дітей у представників обох націй (“Children are poor men's riches”). Окрім того, генетика в поведінці нащадків теж грає не останню роль («Яблуко від яблуні недалеко падає») [5].

3. Безеквівалентні одиниці не мають регулярних відповідностей у мові перекладу. Наприклад:

<i>Англійське прислів'я</i>	<i>Буквальний переклад</i>
First thrive and then wive.	Спершу досягнувши успіху , а потім й одружуйся.
The cunning wife makes her husband her apron	Хитра жінка робить свого чоловіка фартухом
It's a sad house where the hen crows louder than the cock	Сумний той будинок, у якому курка кричить голосніше за півня

Взагалі поняття створення власної сім'ї відіграє для англійців не найголовнішу роль у житті. Переважна більшість населення – відверті кар'єристи і про продовження свого роду замислюється у віці 35-40 років ("First thrive and then wive"). Та все ж, коли цей час настане, національно-лінгвокультурна свідомість британців рекомендує особі чоловічої статі бути головою родини, контролювати фінансовий стан сім'ї і розпоряджатися заощадженнями. Якщо цю чоловічу роль на себе перебирає жінка, це оцінюється негативно ("The cunning wife makes her husband her apron") [1].

Культура українського народу в цьому плані – діаметрально протилежна. Велика кількість паремій зосереджені на темі важливості особи жінки у сім'ї: В хаті жінка три кути держить, муж – четвертий; без жінки мужчина – як без хвоста скотина; жінка більше викине ложкою, ніж чоловік принесе лопатою [5, с. 91].

Звичайно, чоловіча національно-лінгвокультурна свідомість завжди прагне до першості, а тому в українських пареміях найчастіше це відображається у образі домінування (чоловіка над дружиною, батьками над дитиною): Люби жінку, як душу, а тряси, як грушу; мати однією рукою б'є, а другою гладить; діти люби, а за прута держи [5, с. 120].

Отож, ретельно відібрані висловлювання дозволяють зазирнути в міжкультурну специфіку англійської та української мов та дійти наступних висновків, що досить велика кількість прислів'їв як в українській так і в англійській мовах позначають поняття «сім'я», що доводить, що обидва народи мають особливе ставлення до своїх рідних.

Слід також зазначити, що ряд англійських висловлювань не знайшли своїх відповідників в українській мові і навпаки, що може бути пов'язано з суспільно-історичними умовами, де великий вплив на британців мала Вікторіанська епоха, а на українців – фольклорні звичаї та мотиви, які передавались із покоління в покоління і, внаслідок нелегких історичних умов (війни, кріпацтво, часте розмежування територій) посилювали своє значення.

Література

1. Oxford Advanced Learner's dictionary of Current English. URL: www.oxfordlearnersdictionaries.com
2. Special Dictionary. URL: <http://www.special-dictionary.com/proverbs/keywords/family/2.htm>
3. Буслаев Ф. И. Русский быт и пословицы. Исторические очерки русской народной словесности и искусства. Т. 1. Русская народная поэзия. Санкт-Петербург, 1861. 80 с.
4. Карасик В. И. О категориях лингвокультурологии. Языковая личность: проблемы коммуникативной деятельности. Волгоград : Перемена, 2001. С. 3-16.
5. Пазяк М. М. Прислів'я та приказки. Людина, родинне життя, риси характеру. Київ : Наукова думка, 1990. 528 с.
6. Приходько А. М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики. Запоріжжя : Прем'єр, 2008. 322 с.

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ СВІТІ

Шайнюк Х. Ю.

*студентка факультету філології та журналістики
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна*

Основне призначення іноземної мови, як зазначено в програмі з іноземної мови для загальноосвітніх навчальних закладів, – сприяти в оволодінні учнями вміннями й навичками спілкуватися в усній і писемній формах відповідно до мотивів, цілей і соціальних норм мовленнєвої поведінки в типових сферах і ситуаціях. Середня школа є тим навчальним закладом, де формуються базові механізми іншомовного спілкування, котрі в майбутньому випускники зможуть розвивати й удосконалювати відповідно до власних потреб.

Головна мета навчання іноземної мови в загальноосвітніх навчальних закладах полягає у формуванні в учнів комунікативної компетенції, базою для якої є комунікативні вміння, сформовані на основі мовних знань і навичок. Розвиток комунікативної компетенції залежить від соціокультурних і соціолінгвістичних знань, умінь і навичок, які забезпечують входження особистості в інший соціум і сприяють її соціалізації в новому для неї суспільстві [1].